

Kidobásra szánt számítógépek utolsó esélye

SULIPUPPY

INGYENES
OPERÁCIÓS RENDSZER
A KÖZOKTATÁSBAN

IOT.HU

E-KÖNYVEK
SOROZAT

Ballai Ottó
puppylinux.hu közösség, alapító tag
Nagykőrösi Kolping Katolikus Általános Iskola, igazgató

Tartalom

Helyzet van!	3
<i>A (majdnem) kidobott számítógépek</i>	3
<i>Javítandó tanulói gépek</i>	3
<i>Az informatika tantárgy szabályozása</i>	3
<i>Helyettesítő rendszer keresése</i>	3
<i>És a valódi, új esély: az ingyenes Sulipuppy.....</i>	3
Néhány mondat a Puppy Linuxról.....	4
<i>Puplet=disztribúció</i>	4
<i>Tulajdonságok</i>	4
Közoktatási megfelelések.....	5
Fájlkezelő	5
A fejlesztő program: Sebran	5
A gépírástanító program: Klavaro.....	5
Képek, multimédia: Inklite, mtPaint, VLC	6
Windows alatti programok futtatása: a Wine	6
A táblázatkezelő: Spread32	7
Kapcsolat a felhasználóval	8
A háttérkép problémája.....	8
Rendszerinformációk a felhasználóknak.....	9
A Sulipuppy telepítése.....	10

<i>Szükséges eszközök: pendrive, internet</i>	11
<i>A telepítéshez a fájlok</i>	11
<i>A teendők</i>	11
<i>Egy apró trükk... ..</i>	14
<i>Készen is vagyunk.....</i>	16
<i>Telepítés után</i>	16
<i>A Sulipuppyval folytatott munka mentése</i>	17
<i>Tapasztalatok</i>	21
<i>Néhány link</i>	24
<i>Az e-könyv megjelenését támogatta</i>	25
<i>Jogi nyilatkozat</i>	26

Helyzet van!

Biztos, hogy minden iskolában akad jónéhány olyan számítógép, amely a ma divatos – (és még talán finanszírozott...?) MS Windows XP vagy 7 verziók futtatására már nem alkalmas.

A (majdnem) kidobott számítógépek

Néhány paraméter: 6-700 MHZ órajel, 128-256 MB RAM, 5, 10, esetleg 20 GB-os merevlemez – ezeket win7-re egyáltalán nem lehet alkalmazni, de siralmas rajtuk az XP is. E gépek tehát gyűlnek, a leltárban szerepelnek, de hasznuk már nincs – **pedig lehetne!**

Javítandó tanulói gépek

Jónéhány esetben előfordult, hogy a nekem a tanuló által az iskolába, javításra behozott gép operációs rendszere annyira sérült volt, hogy azon csak újratelepítés segíthetett. (Azt is gondolom, nem vagyok egyedül, aki bizony „elvállalja” ezen ócskaságok babrálását...) Ehhez szükséges a már telepített rendszer szoftver termékének szériaszáma. Nos, ilyen egyetlen esetben sem kaptam... Ugyanakkor a tanulók egy része hajlandónak mutatkozott arra, hogy a bizonytalan eredetű MS-termék helyett ingyenes, jogtisztta – és olykor a hardvernek sokkal jobban megfelelő – operációs rendszer legyen a gépére telepítve.

Az informatika tantárgy szabályozása

A korábban és jelenleg is érvényes, az informatikára vonatkozó tartalmi szabályozások mellett a tananyagtartalmak nemcsak a kvázi-szabvány Microsoft, hanem bármely operációs rendszer és azon működő alkalmazáscsomag mellett is elsajátíthatók.

Helyettesítő rendszer keresése

Abban is biztos vagyok, hogy a kollégák kerestek már valamilyen „helyettesítő” rendszert, ám éppen a divatos, futó linuxok között nemigen találhattak. Ugyanis ezek hardverfeltételei általában ugyanazok, sőt, olykor komolyabbak, mint az MS Windows alkalmazásánál.

És a valódi, új esély: az ingyenes Sulipuppy

Itt az ideje, hogy valódi, működő, új esélyt kapjanak ezek a régebbi, korszerűtlennek titulált gépek! A megoldás: a teljesen ingyenes, éppen a fentebbiekben vázolt gépeken is jó teljesítménnyel futó operációs rendszer és alkalmazáscsomag, vagyis a Sulipuppy disztribúció alkalmazása. A Sulipuppy a Puppy Linuxból kifejezetten közoktatási célokra kifejlesztett rendszer. Az általam vezetett iskolában egy éve az informatika terem minden számítógépére telepítve van, s a tanulók olykor kifejezetten kérik, hogy az órán ezt használjuk. Maga az „átalakítást” az alábbiakban leírt módszerrel akár a diákok bevonásával is elvégezhetjük, időigénye mindössze néhány perc! Mindezen lépések előtt ismerjük meg egy kicsit a Puppypyt!

Néhány mondat a Puppy Linuxről

A Puppy Linuxot 2003-tól az ausztrál Barry Kauler fejleszti, az eredeti, angol nyelvű kiadás honlapja a www.puppylinux.org címen található meg. Magyarosítása 2009-ben kezdődött meg, a www.puppylinux.hu fórumon.

Kis túlzással azt állíthatjuk, hogy a Puppy a legkisebb magyarul tudó Linux. Nevéhez híven – a „puppy” angol szó, magyarul kutyakölyköt jelent – a Puppy Linux rengeteg örömet okoz a felhasználóknak, hiszen telepítése rendkívül egyszerű, mindössze néhány percig tart, működése pedig megbízható, stabil.

A ma elérhető Puppyk mindössze 70–350 MB közötti méretűek! A Puppy rendszerigénye minimális. Elfut 4-500 MHz órajelű gépen, akár csak 128 MB RAM mellett is (ekkor swap-fájlt készít magának), persze a memóriabővítést gyorsasággal hálálja meg. A Puppy futtatható Live CD-ként, egyedülálló módon e CD-re akár a munkamenet (teljes beállítás) is menthető. Mérete miatt elfér a RAM-ban, tehát merevlemez nélküli gépeket is feléleszthet (sokan biztonsági megfontolások miatt szeretik az ilyen üzemmódot). Készíthetünk belőle USB-meghajtóról futó változatot is, s persze memóriakártyáról is munkára fogható.

Puplet=disztribúció

A Puppy Linux különböző változatait pupleteknek nevezzük. Miután szinte mindegyik puplet tartalmaz egy liveCD-készítő alkalmazást, így egy kis hozzáértéssel, az eredetitől kicsit vagy nagyon eltérő rendszert is létre lehet hozni. Másképpen fogalmazva, ez azt is jelenti, hogy szinte minden Puppy-felhasználó mintegy saját rendszert hozhat létre. Sőt, többet ennél, hiszen ezen liveCD már nemcsak a futtató környezetet, az operációs rendszert tartalmazza, hanem az összes, korábban telepített-beépített programokat is. Így tehát egy ilyen CD telepítés után mindam feladatra azonnal alkalmas, amire korábban el- fel lett készítve. Ezen egyszerű módszer miatt is, se szeri, se száma a pupleteknek, vagyis az önálló Puppy disztribúcióknak.

Tulajdonságok

Iskolai – illetve azzal azonos hangsúllyal – otthoni, tanulói felhasználás miatt lényeges a könnyű telepíthetőség, és az, hogy a rendszer lehetőleg minden különösebb beállítás nélkül azonnal legyen alkalmas a munkára. Ez tehát kitűnő hardverfelismerő képességet, installálás után azonnali és automatikus hálózati kapcsolatteremtő alkalmazásokat tételez fel – ez utóbbiba pedig akár a vezeték nélküli hálózatokra való csatlakozás képességét is értsük bele.

A Sulipuppy kialakítása tulajdonképpen a Browserlinux nevű puplet honosításával kezdődött, majd átalakításával, kibővítésével folytatódott, természetesen a puppylinux.hu csapatának közreműködésével, a máshol, más pupletekben bevált ötletek, fordítási megoldások, stb. felhasználásával.

Közoktatási megfelelések

Hogy ez a Puppy Linux disztribúció alkalmas legyen oktatási feladatok elvégzésére, jónéhány programot tartalmaznia kell.

Fájlkezelő

A fájlkezelőt (Rox) be van építve. A fájlműveletek végzésének lehetősége tehát alapból adott.

A fejlesztő program: Sebran

Amikor az alsó tagozatos felhasználásra is gondoltam, kihagyhatatlannak tűnt a kisméretű, ingyenes Sebran nevű - valóságos programcsomag.

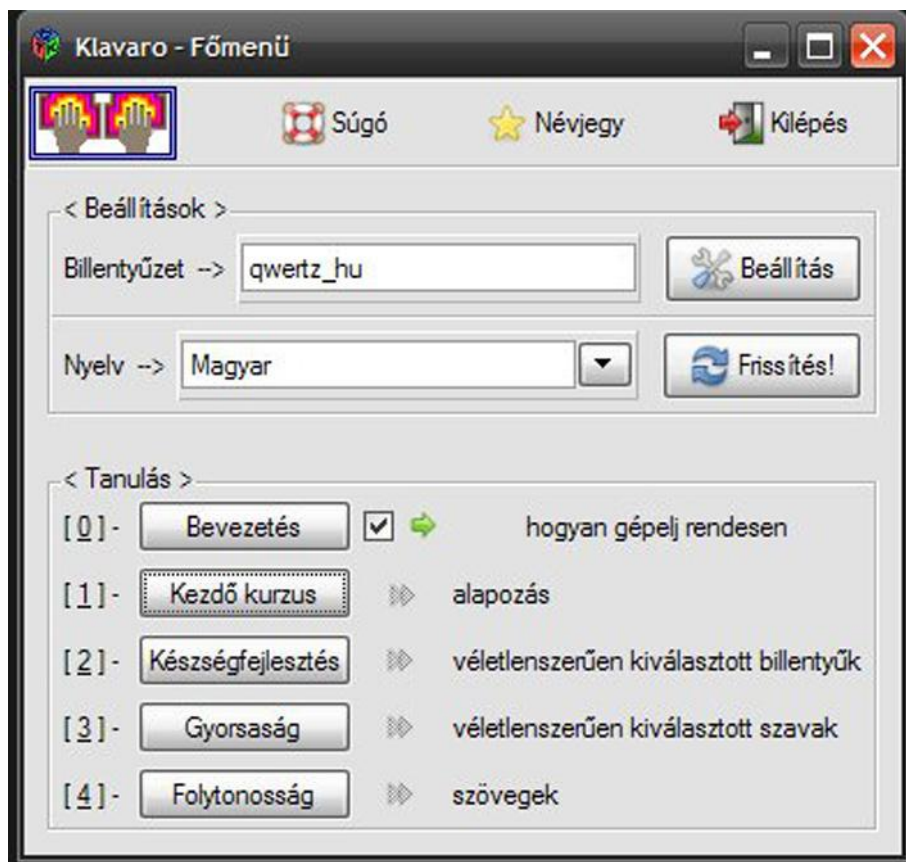
A tucatnyi alkalmazás kiválóan alkalmazható először is rögtön arra, hogy a számítógéppel való tevékenységet a tanuló teljesen játékos formában sajátítsa el. Másrészt, a beleépített sok apróbb programelem akár a hatodik, sőt, még a nyolcadik osztályosok számára is komoly kihívást jelenthet, megfelelően alkalmazva. A tanuló vagy azért ülhet számítógép mellé, mert gyorsabb a többinél, vagy azért, mert lassabb, és fejlesztő feladatokat oldhat meg – többek között éppen a Sebran futtatásával.

Ilyen például a Betűeső illetve az ABC-eső, amellyel a gépirást lehet játékosabb formában megtanítani. Sajnos, ezen programnak csak Windows alatt futó kiadása létezik. Iskolánkban is régóta alkalmazzuk, az alsós osztályokban telepített számítógépeken.

A gépirástanító program: Klavaro

És ezzel egy újabb alkalmazás hiányához jutottam. Amely pedig ilyen értelemben szinte mellőzöttnek számít, pedig ismerete nélkül a számítógép csak korlátozottan használható. Ez valamilyen gépirásoktató program. Választásom a Klavaróra esett. Ennek újfent több oka van. Talán

a legfontosabb, hogy ennek Windows alatti verzióját az oktatásban közel évtizede alkalmazom, nagyon jó eredménnyel. A tanulók a legépeleendő szinteket játékként kezelik – és így is nevezik. Nem a 32. szintet, hanem a 32. „pályát” teljesítették – így beszélnek erről.

Ez a program is ingyenes, és van Linux alatt futó verziója is, sőt, már a Puppy Linuxhoz kialakított pet-csomag is elérhető belőle. Ez a program elsőtől-nyolcadikig szinte mindegyik, informatikát érintő foglalkozáson használatba kerülhet.

Képek, multimédia: Inklite, mtPaint, VLC

A képekkel történő műveletvégzésre szerencsére van bevált alkalmazás, az mtPaint, rajzolásra pedig az Inklite nevű program alkalmazható. Ezek mindegyik Linux alatti. Multimédiás tartalmak lejátszására a bevált VLC nevű program használata tűnt a legjobb választásnak. (Ennek is van Linux alatti verziója.) A kérdés még az volt, hogy a fentebbiekben említett, csak Windows alatt elérhető Sebránt hogyan lehet Linux alatt működtetésre bírni?

Windows alatti programok futtatása: a Wine

Szerencsére erre is van megfelelő és kiérlelt válasz. Ez pedig a Wine.

A Wine egy olyan program, amivel lehetőség nyílik a Microsoft Windows programok futtatására (beleértve a DOS, Windows 3.x és Win32 futtatható állományokat) Linux alatt. A Wine is szabad szoftver. Neve egyébként szójáték: jelentése: „bor”, a rövidítés pedig ezt takarja: Wine Is Not an

Emulator. A Wine tehát nem egy emulátor, hanem egy kompatibilitást biztosító szoftverréteg, amely a windowsos alkalmazások által meghívott DLL-ek alternatív implementációját biztosítja, de akár a Windows saját DLL-jeit is képes használni, amennyiben a felhasználó rendelkezik velük.

A Wine több platformon érhető el. A szoftver elsősorban azoknak jelenthet megoldást, akik Linuxot szeretnék használni számítógépükön. Mivel egyes, számukra fontos szoftverek nem érhetőek el Linux alatt, és csak Windowson működnek, így a Wine segítségével ezek is futtathatók. (Nem utolsó sorban játékok is.) Ugyanakkor van további előnye is, amelyet eddig még nem említettem: különböző, a Windows alatt megszokott, egyszerű, beépített programokat is tartalmaz, például a Wordpadot. Ezzel máris megoldottam a szövegszerkesztőre vonatkozó problémát, hiszen a Wordpad alkalmas sokféle formázási feladatra, és arra is képes, hogy megnyisson pl. a Windows XP alatt, az ottani Wordpaddal, vagy más programmal készített rtf-formátumban elmentett dokumentumokat.

Még egy program hiányzik az alkalmazások sorából. Ez pedig egy táblázatkezelő.

A táblázatkezelő: Spread32

Egy freeware, windows alatti, kisméretű, de a hétköznapi életben szinte minden feladat elvégzésére alkalmas programot kerestem és találtam, ez pedig a spread32.exe – ráadásul ez eleve magyar nyelvű változatban is hozzáférhető.

Tehát az iskolai alkalmazásra szánt Puppy Linux verzió a következő, **oktatási célra is** kiválóan **alkalmas** programokat tartalmazza:

a Wine – MS Windows alatti programok futtatására

a spread32.exe – táblázatkezelő

a Klavaro – gépirástanító, gyakorló

az mtPaint – képszerkesztő

az Inklite – vektorgrafikus rajzoló

a VLC – multimédiás lejátszó

a Sebran – iskolai fejlesztő programcsomag.

A Sulipuppy további programokat is tartalmaz, de ezeket itt most nem ismertetem. (Pl. ilyen az internetezésre használandó Firefox.) Felhívom a figyelmet arra is, hogy úgynevezett programcsomagokkal tovább is bővíthető.

Kapcsolat a felhasználóval

Mindegyik Puppy Linux sajátossága, hogy első indítás alkalmával ellenőrzi, majd beállítja azokat a hardverelemeket, amelyekre fel van készítve. Ilyen - többek között - a hálózati kapcsolatok automatikus vizsgálata, a hangrendszer megfelelőségének vizsgálata. Az úgynevezett first setup folyamat után – ha a számítógépen van hangszóró – jellegzetes kettős kutyaugatás (woow-woow) hangzik fel, és megjelenik a böngészőben egy előre elkészített és beállított böngésző oldal, a Puppy Linux legfontosabb adataival, sajátosságaival. Miután a Sulipuppy oktatási célra szánt operációs rendszer, nyilvánvaló, hogy ezt a `welcome1stboot.html` oldalt magyar nyelvű információkkal kell feltölteni, egyfajta útbaigazításul azoknak is, akik mindenféle segítség nélkül, maguk szeretnék üzembe helyezni.

Ezen a html-oldalon a Puppy Linux működésének megvilágítására szolgáló alapinformációk mellett olyan, a működtetéshez nem feltétlenül szükséges, de a munkához nagyon jól használható többletinformációk is el vannak helyezve, amelyek az önálló, otthoni használat értékét – a visszajelzések alapján is – nagyon nagy mértékben megnövelik. Ilyen például az, hogy a már bemutatott Wine alá a legcélszerűbb úgynevezett portable programokat alkalmazni – ezek ugyanis saját mappájukon kívül nem hivatkoznak más programok fájljaira.

A háttérkép problémája

Miután tanulóknak szánt rendszerről van szó, nagy figyelmet érdemel a megfelelő háttérkép kiválasztása az Asztalon. Ebbe a folyamatba én bevontam a tanulókat. Több osztályban szavaztak arról, ők melyiket látnák a legszívesebben. A választékban többek között geometriai ábrákat tartalmazó absztrakt kép, a Linux világára emlékeztető, emiatt természetesen pingvineket is felvonultató életkép, valamint a Puppy Linuxhoz talán legjobban illeszkedő kiskutya-kép is szerepelt, tájképek, és más, grafikus megoldások mellett. (Összesen tucatnyi háttérkép közül lehetett választani.) A tanuló szavazati nyomán a végleges verzióba az ablaknak támaszkodó kiskutya képe került bele.

Arra tekintettel, hogy az alkalmazó tetszés szerint változtathatja, elhelyeztem az `usr/share/backgrounds/` mappába egy `olvass-el.hatter.txt` szöveget:

HÁTTÉR CSERÉJE

Ha a mostani Ablak hátteret cserélni szeretnéd, tedd a következőket.

1. A mostani (`default.png`) nevű állományt nevezd át (pl. legyen `sulipuppy00.png`) - ekkor nem veszik el, ha később mégis ehhez térnél vissza.
2. Az itteni fájlok közül az általad választottat nevezd át `default.png` névre.
3. Ha más képet akarsz használni, akkor elkészíted a megfelelő méretben és kiterjesztésben (`.png`) majd ebbe a mappába mented. Ennek a neve is `default.png`

Erre azért van szükség, mert – mint az a szövegből látható – csak meghatározott nevű és formátumú fájl lehet háttérkép-tulajdonságúnak nevezni ebben a Puppyban. A fentiek alapján tehát minden felhasználó akár saját magára (iskolájára) alakíthatja át a nyitóképernyőt, vagyis az Asztalt.

Rendszerinformációk a felhasználóknak

A conky egy pehelysúlyú rendszermonitorozó alkalmazás. Vannak, akik csak eye-candynek, azaz „szemcukorkának” nevezik, de szerintem azért több ennél. Képes a hálózat forgalmának, a vezeték nélküli internet jelerősségének, a processzor és memória terheltségének, a partíciók

helyfoglaltságának, a folyamatok listájának, a hallgatott zene információinak, az aktuális időjárásnak, az RSS hírforrásoknak, a postafiókunk ellenőrzésének és egyéb ehhez hasonló dolgoknak a megjelenítésére. Nagyon praktikus, teljesen testre szabható kis program – és igen látványos is.

```
suli-puppy/puppy linux 4.31
Linux 2.6.30.5 on i686
Gépnév: puppypc IP cím: 192.168.64.24
Feladatok: 69 - Fut: 1
CPU használat: 1%
RAM foglaltság: 63.3MiB/1.73GiB - 3%
Swap használat: 0B /0B - No swap%
Fájlrendszer: 877MiB/885MiB

ALKALMAZÁS INFORMÁCIÓK:
Név          PID    CPU%   MEM%
X             9413   0.40   0.88
mtpaint      13782  0.10   0.83
asapm        9616   0.10   0.06
sleep        15705  0.00   0.02
sleep        15648  0.00   0.04

2011. április 1, péntek - 10 óra 24 perc
Bekapcsolva: 0h 12m 1s
Energia: full
```

Egy csomó olyan információt mutat meg, amelyet egy informatikatanár a munkájában is jól fel tud használni.

A Sulipuppy telepítése

Szinte bármely Linux operációs rendszert több módon is működésre bírhatunk.

1. A virtuális gépen való futtatástól oktatási környezetben nem érdemes beszélni.
2. A teljes telepítés pedig inkább otthoni gépek esetében kerül szóba. Az ehhez szükséges információk elérhetők pl. innen:

http://puppylinux.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=14:puppy-linux-telepitese&catid=14:leirasok&Itemid=16

3. Próbaként természetesen a LiveCD-ről való futtatás is szóba jöhet (ehhez előtte a számítógép BIOS-ában engedélyezni szükséges a CD-ről való boot lehetőségét.)

Az iskolai, oktatási környezetben a leghasznosabbnak az úgynevezett frugál telepítést tartom. Ennek az a lényege, hogy az elkészített LiveCD tartalmát (ebben az esetben ezt: sulipuppy0516uni.iso) a merevlemezre másolja.

Óriási előnyének látom azt, hogy a számítógép bekapcsolásakor választhatunk, melyiket kívánjuk futtatni: a korábban rajta lévő MS Windows XP-t – vagy az újonnan telepítendő Sulipuppy operációs rendszert? A két rendszer nem bántja egymás fájljait, a Sulipuppy alól elérhetők az XP alatt megfelelő formátumban mentett dokumentumok.

Szükséges eszközök: pendrive, internet

A továbbiakban ezen telepítés minden lépését ismertetem, természetesen képernyőképekkel.

Én abból indulok ki, hogy megfelelő tudású és fegyelmű 7. vagy 8. osztályos tanulókkal a telepítés közösen, órai munkában is megvalósítható. Ehhez természetesen előzetesen némi szervezési feladatokat meg kell oldani.

Szükséges eszköz: 1 db pendrive (min 128 MB)

A telepítéshez a fájlok

A Sulipuppy ISO-fájl, amelyet innen tölthetünk le:

<ftp://puppylinux.hu/puppylinux/ISO/sulipuppy0516uni.iso> (116 MB)

A frugál telepítéshez szükséges unetbootin fájl, melyet pedig innen:

<ftp://puppylinux.hu/puppylinux/ISO/unetbootin-windows-377.exe> (4,1 MB)

(Az unetbootin-nek van ennél újabb verziója is, az egyiknél, a legújabbnál, átalakításra lenne szükség, emiatt ezen kissé régebbi változat használatát ajánlom.)

A teendők

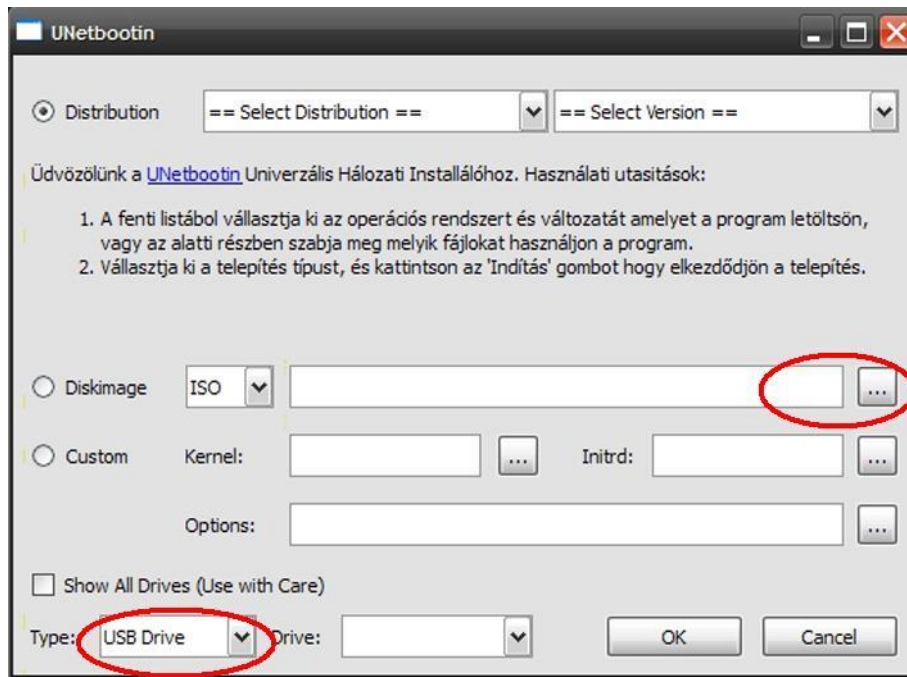
E két fájlt másoljuk rá a pendrive-ra.

Ezek után minden, telepítendő számítógépen hozzunk létre pl. egy Install könyvtárat, s mindegyik számítógépre másoljuk be a két fájlt.

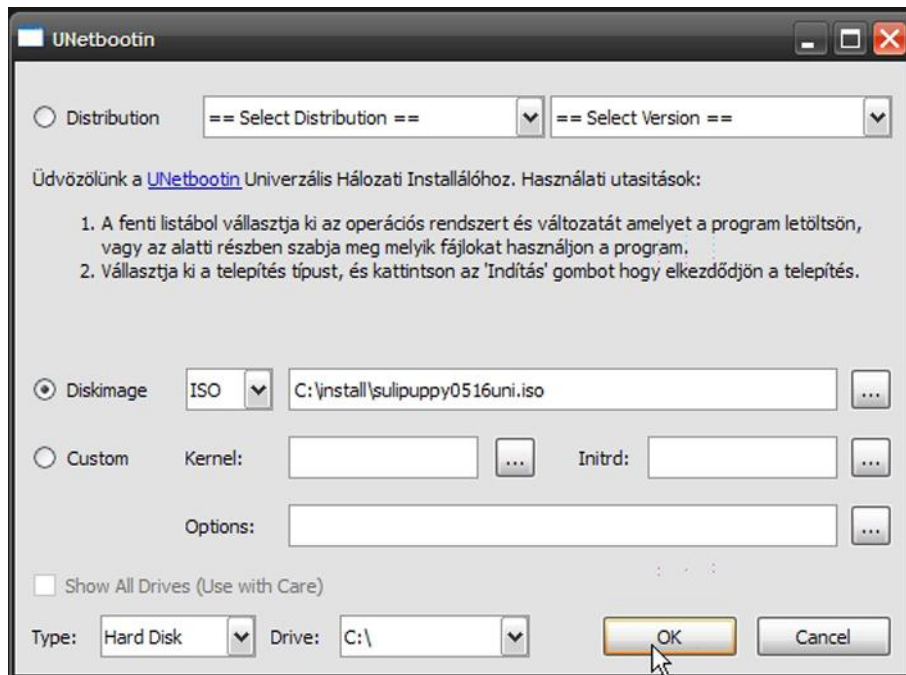
(Jobb osztályban vagy csoportban természetesen az is működhet, ha ezeket az óra elején együtt töltjük le és helyezzük el ugyanígy.)

Most kezdődik valójában a Sulipuppy telepítése.

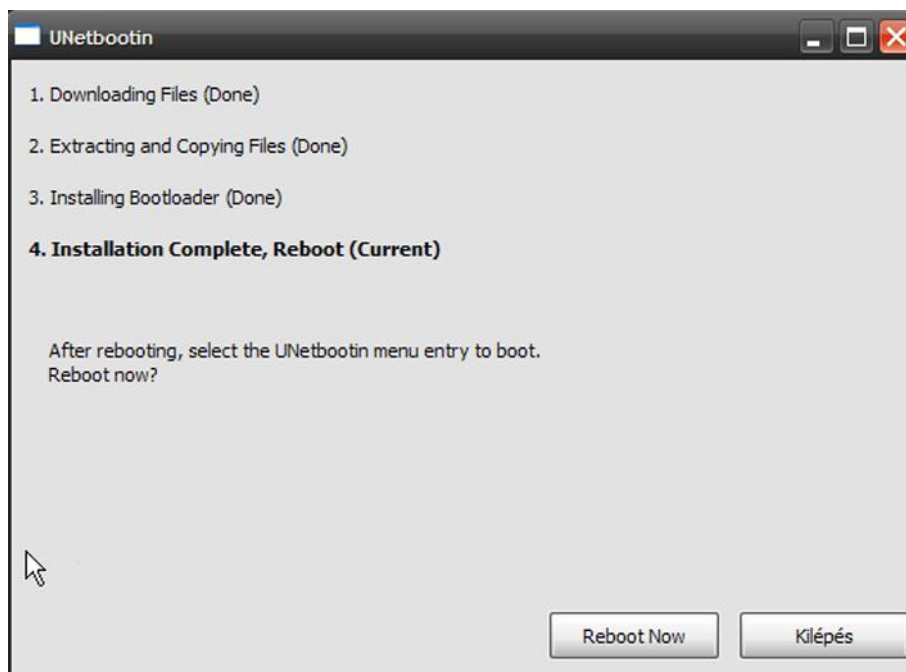
Indítsuk el az unetbootin-windows-377.exe fájlt!

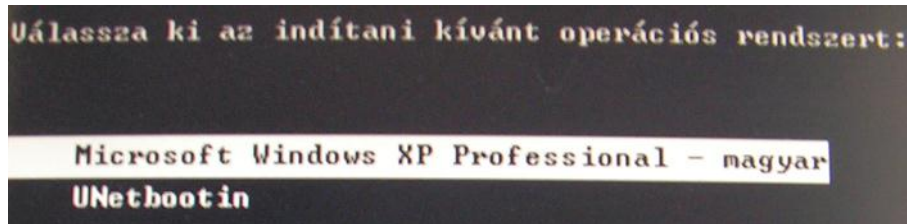
Először a Diskimage sor vég a ... választógombra kattintva keressük meg és jelöljük ki a korábban megadott helyről a Sulipuppyt, majd alul, az USB Drive helyett a merevlemezt (Hard Disk) jelöljük meg, végül az OK gombbal fogadjuk el a választásokat.

Igazság szerint készen is vagyunk, a számítógép két-három perc alatt (a RAM és az órajel függvényében) lefuttatja a programot, majd megkérdezi, akarjuk-e a számítógép újraindítását:

Itt a Reboot Now opciót választva a gép újraindul.

Természetesen az UNetbootin-ra kattintva jutunk a Sulipuppyhoz.

A folyamat nagyjából 1 percre tarthat, majd utána megjelenik a Sulipuppy kezdőképernyője, azaz indítási Ablaka, azzal a különbséggel, hogy ezen a képen a két meghajtó (sda1 és sda2) már el lett mozdítva, és csatolva lett a rendszerhez. Alapállapotban a jobb alsó sarokban nincs zöld jelzés, azaz még nincs csatolás (mountolás) és eredeti helyük a Menü felett van.

Egy apró trükk...

Tapasztaltabbaknak ide teszek egy trükköt, ami akár később is, bármikor megvalósítható. A fentebbi, korábbi megoldás előnye, hogy automatikus, semmit nem kell vele csinálni és már működik is. Hátránya, hogy az operációs rendszer kiválasztásánál nem mutatja a Sulipuppyt.

Ám ezen is tudunk segíteni! Nyissuk meg szerkesztésre a C:/boot.ini fájlt, pl. win XP alatt a Jegyzetömb programmal:

[boot loader]

timeout=15

default=multi(0)disk(0)rdisk(0)partition(1)\WINDOWS

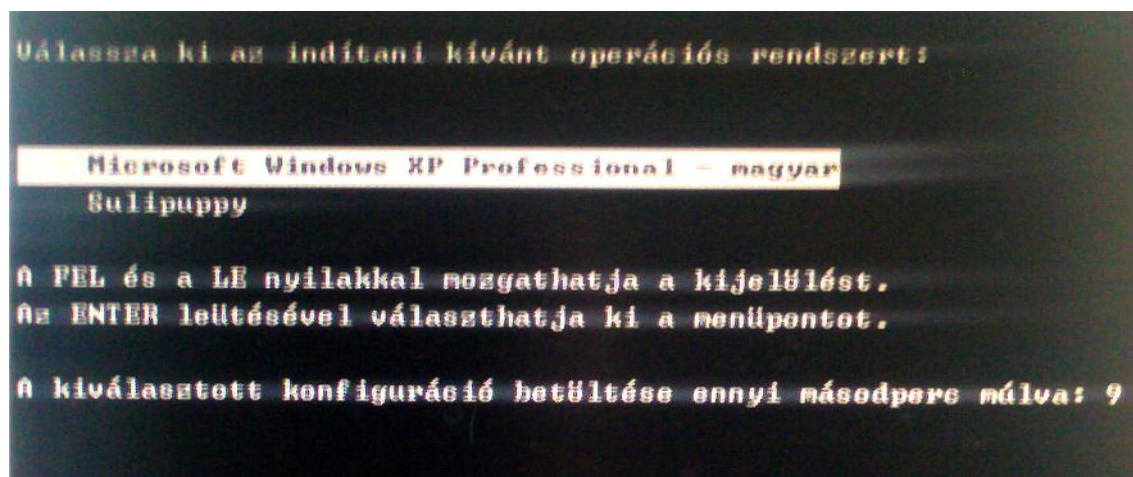
[operating systems]

multi(0)disk(0)rdisk(0)partition(1)\WINDOWS="Microsoft Windows XP Professional - magyar"
/noexecute=optin /fastdetect /usepmtimer

C:\ubnldr.mbr="UNetbootin"

Ebben a legutolsó sorban az UNetbootin helyett írjuk be: Sulipuppy és mentsük el a fájlt.

Ha ezt követően újra elindítjuk a számítógépet, ezt a képernyőt láthatjuk a boot folyamat után:

Azaz, máris választható a Sulipuppy. Ismétlem, ez inkább afféle szépségre és tökéletességre való törekvés, a működést semmi módon nem befolyásolja.

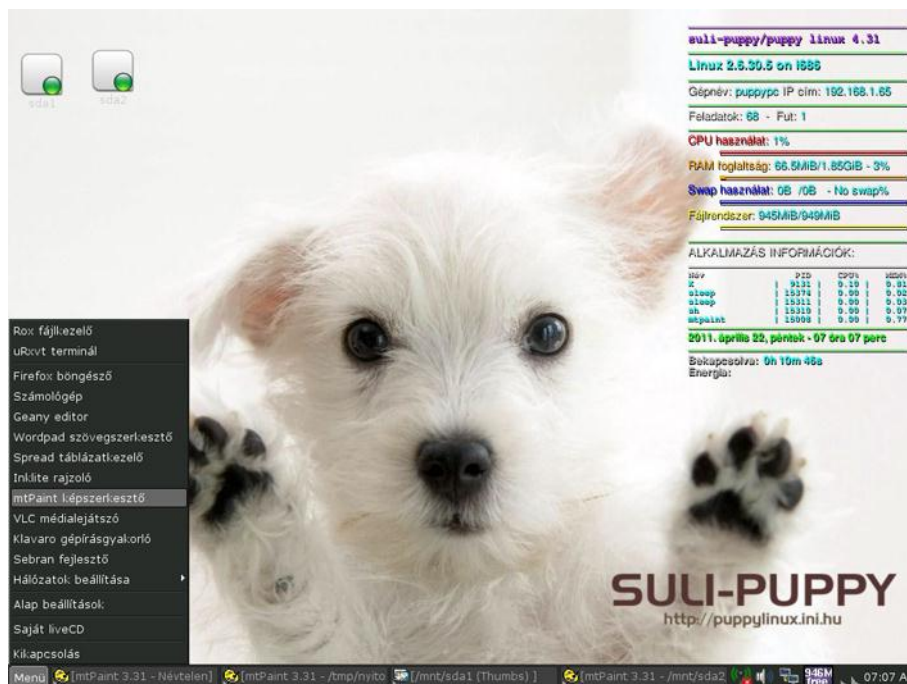
Készen is vagyunk

Nagyon fontos tehát, hogy az informatika oktatásában a frugal telepítéssel (nyilván a meglévő, valamilyen MS Windows mellé) valóságos, létező, és – teljesen ingyenes alternatívát tudunk a tanulók számára biztosítani, teljes körű használhatósággal. Én az informatika órák egy részében megszavaztatom az osztállyal, hogy az adott órán melyik operációs rendszert, disztribúciót használjuk. Máskor a tanulók maguk kérik ezt.

A Sulipuppy vitathatatlan és nem eléggé megbecsülhető óriási előnye, hogy az eredeti puplet tulajdonságainak megtartásával, a különféle beállításokat a számítógépen automatikusan ellenőrzi és elvégzi, azaz, e telepítés után azonnal munkára, internetre kész számítógépünk van - újra és sokadszor megismétlem: néhány perc alatt és teljesen ingyen, jogtisztán!

Telepítés után

A Menüből, azaz egyetlen kattintással elérhető programok:

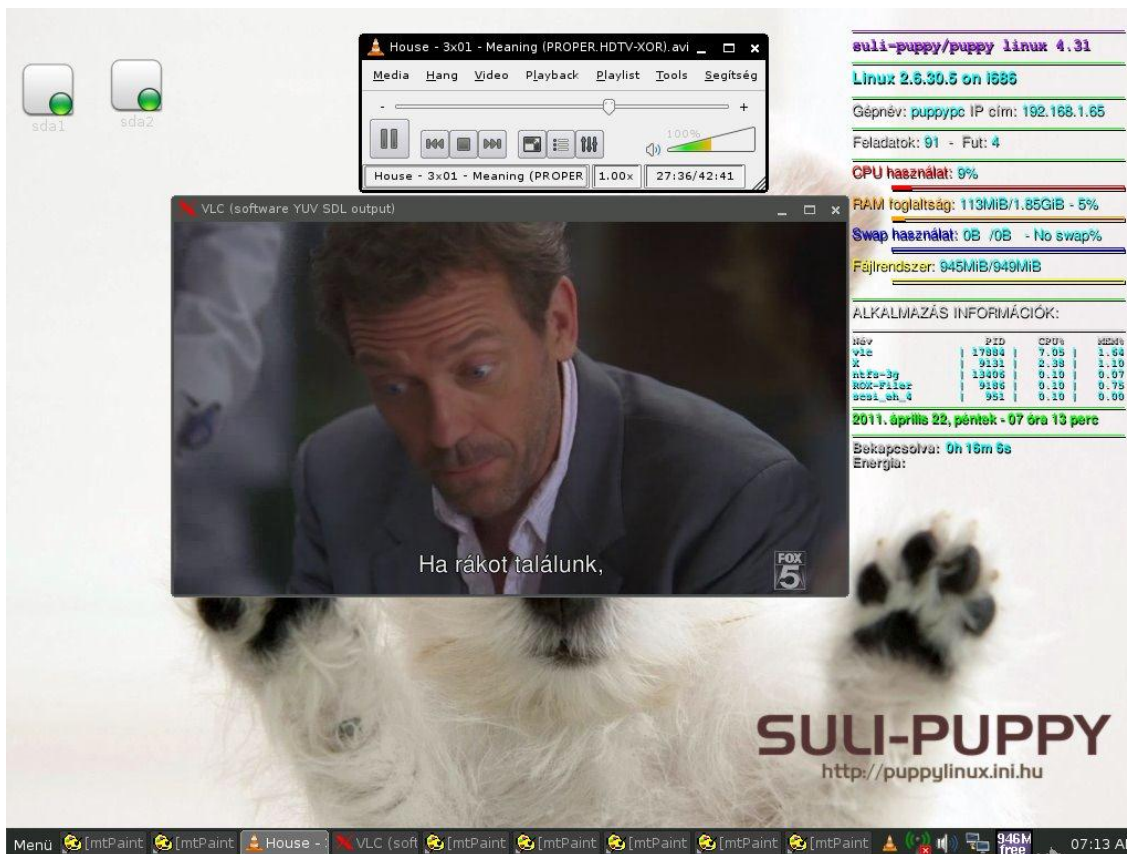

A további alkalmazásokat – pl. pdf-olvasót, youtube letöltőt, stb. – a Rox fájlkezelőre kattintva érhetjük el, ezen programok száma kb. 80.

A Mozilla Firefox webböngésző ugyan nem a legfrissebb verziójú, de mindenféle flash tartalmakat lejátszik, megjelenít.

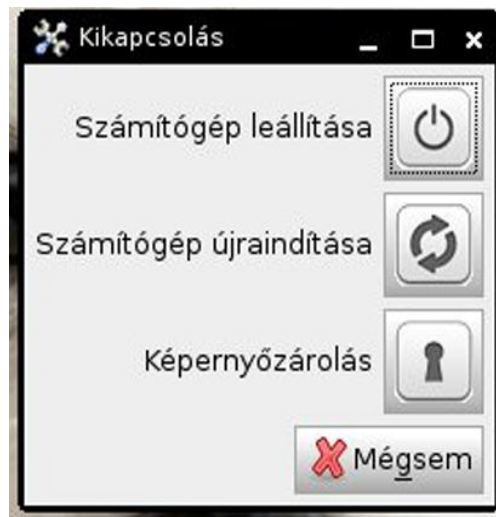
A Sulipuppy akár multimédiás lejátszóként is működhet, hiszen a VLC képes feliratos filmek lejátszására is.

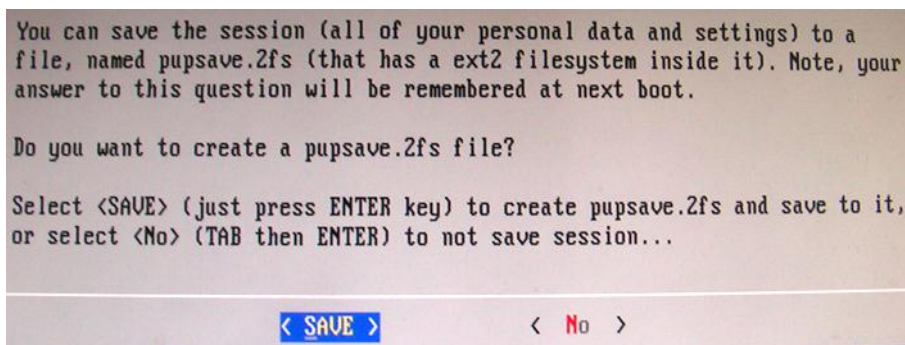
A Sulipuppyval folytatott munka mentése

A Menüből érhető el a Kikapcsolás. Itt vagy a Számítógép leállítása, vagy a Számítógép újraindítása opciót választhatjuk.

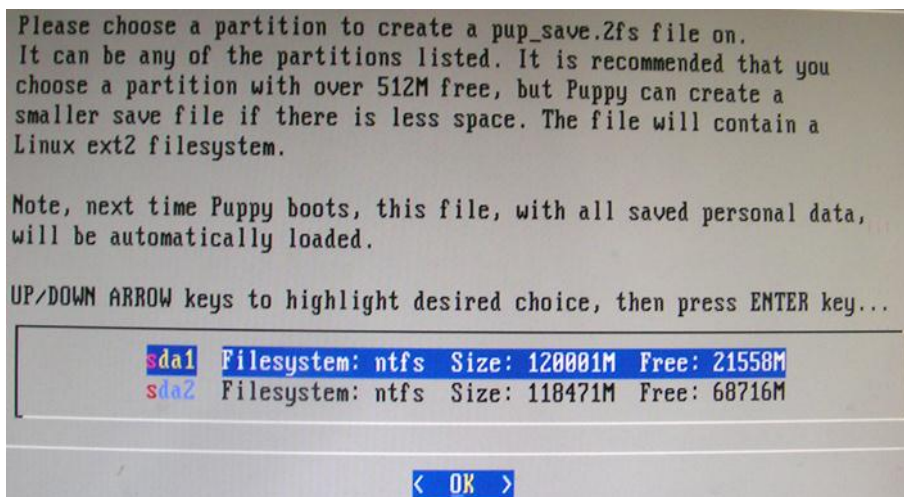

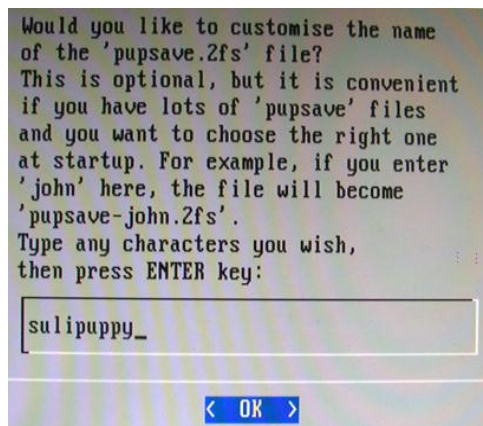
A következő opcióhoz jutunk:

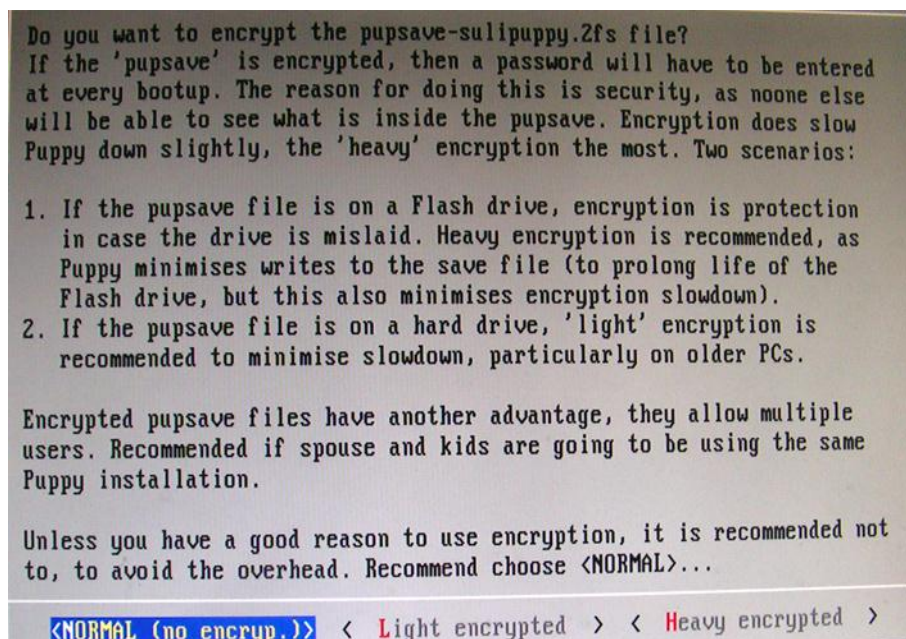
Amint az látható, a Save (Mentés) gombot jelöljük meg.

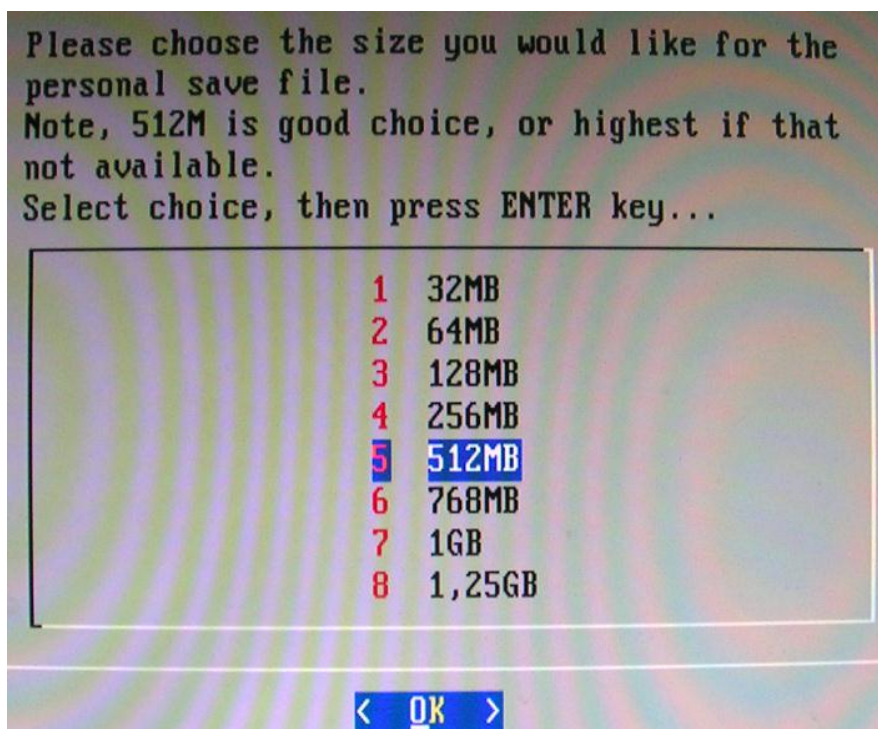
Itt kiválaszthatjuk a mentés helyének a merevlemezt (nálam két partícióra van osztva, azért van sda1 és sda2 lehetőség) Majd írjuk be, milyen külön neve legyen a mentésnek, ez nincs meghatározva, én azt írtam, sulipuppy

Ha az OK-val ezt nyugtázzuk, újabb választóképernyőt kapunk, amely arra kérdez rá, vajon normál vagy titkosított fájlba történjen-e a mentés. Én a normál megoldást szoktam választani, itt is az van megjelölve:

Már csak egy kérdésre kell válaszolni, mekkora legyen e mentésfájl mérete? Túl kicsit nem érdemes választani.

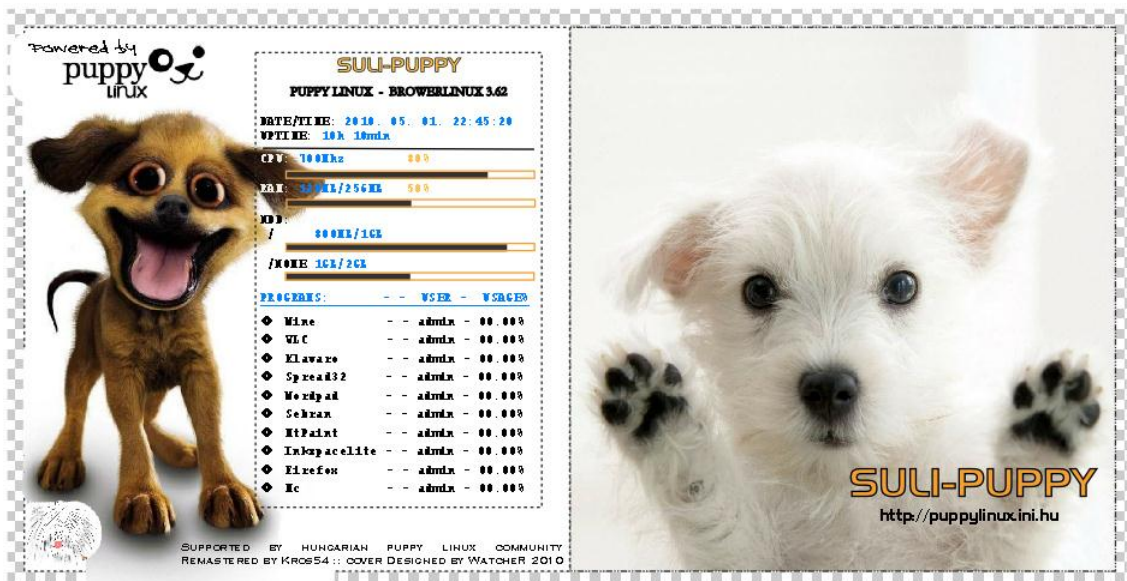
Az OK gomb megnyomása után a számítógép mentési eljárást kezd, ami néhány percig tart. Ha a RAM mérete kisebb, mint 256 MB, akkor úgynevezett swap fájlt is készíthet.

Már csak egyetlen dologra kell figyelniünk és vigyáznunk, nevezetesen arra, ha ezt követően **majd újraindítjuk** a gépet MS Windows XP alatt, akkor az Unetbootin felbukkanó ablakában a Cancel gombot jelöljük meg (azaz, *ne* töröljük le eddigi munkánkat.)

Tapasztalatok

A Sulipuppy disztribúció tavaly májusban történt kifejlesztése óta, saját iskolámban az informatika teremben minden számítógépen telepítve van. Ráadásul mindez úgy történt, hogy egy csoportnyi tanulóval, tanári irányítással, közösen, de önálló munkában installáltuk frugal telepítéssel a rendszert. A tanulók nagyon élvezték egyfelől a folyamatot, másfelől azt, hogy korábbi gépeik a Sulipuppyval futtatva kivétel nélkül mind gyorsabbak lettek.

Ha a tanuló a Sulipuppyt CD-n kéri, még borítót is kaphat hozzá:

Egyértelmű, hogy a tanulók nagyon megszerették a Sulipuppyt. Sok tanórán kifejezetten kérik, hogy ezzel tevékenykedjünk. Bár az általuk javításra, újratelepítésre behozott számítógépek száma az utóbbi időben csökkent, nem zárkoznak el a Sulipuppy kipróbálásától, alkalmazásától. Többen inkább maguk próbálják az installálást az unetbootin.exe és az ISO-fájl lemásolásával, ehhez CD-t kérnek, pendrive-ot hoznak. Nagyon érdekes az is, hogy ezeket azután valóságosan is használják, s mindannyian elmondják, hogy számítógépük különösen internetes böngészésben a korábbinál lényegesen gyorsabb lett.

Összefoglalva: A Sulipuppy ingyenes, magyar nyelvű, közoktatási feladatokra kifejlesztett operációs rendszer. Egy informatika tanár a fenti leírás segítségével egy majdnem-kidobott számítógépet kb. 5 perc alatt „alakíthat át” Sulipuppyra.

Természetesen a disztribúció tovább is fejleszthető. Miután benne van a Wine, ajánlom például a Lapoda Tale nevű magyar nyelvű programot, amely egy mesekészítő alkalmazás. Ehhez ingyenes regisztrációs kulcsot lehet kérni a letöltési oldaláról.

A Wine részeként működő Wordpad finoman szólva nem a legerősebb szövegszerkesztő. Ugyanakkor a helyette alkalmazható OpenOffice vagy legújabban LibreOffice nagyban megnövelte volna az ISO-fájl méretét, másfelől, a régebbi gépeken lassú betöltődést és olykor használhatatlanul lassú futást, működést tapasztaltam. Jobb gépeknél természetesen semmi akadálya sem lehet ezek telepítésének.

A puppylinux.hu közösség további disztribúciókat is honosított illetve fejlesztett. Ezekhez a letöltési oldalról lehet hozzájutni:

<ftp://puppylinux.hu/puppylinux/ISO/>

Van közöttük olyan is, amely szintén oktatási célra lett kifejlesztve, de más programválasztékkal, ez a Bárczypuppy, letölthető innen:

ftp://puppylinux.hu/puppylinux/ISO/BarcziPuppy_02.iso

Jómagam további pupleteket is összeállítottam, pl.

- Browserlinux: <ftp://puppylinux.hu/puppylinux/ISO/Browser431-VLC-hu.iso>
- NOP413: <ftp://puppylinux.hu/puppylinux/ISO/NOP413hu.iso>
- NOP431: <ftp://puppylinux.hu/puppylinux/ISO/NOP431updateV0.3Hu.iso>
- Turbopup: <ftp://puppylinux.hu/puppylinux/ISO/TurbopuppyHuV.02.iso>

Ezen leírás túlnyomó többsége saját tapasztalaton alapul. Ugyanakkor a Puppy Linux bemutatásakor illetve az átalakítás során nagymértékben támaszkodtam a <http://puppylinux.hu/> webhelyen összegyűlt fórumtagok javaslataira, tanácsaira, megoldásaira, ezért ezúton is köszönet illeti:

Staudinger Kálmánt – Wine, általános honosítási problémák, a Puppylinux egésze

Fejér Zsoltot – általános honosítási problémák, magyar nyelvi fájlok előállítása, Klavaro csomagok, stb.

Szabó Sándort – utf-8 probléma teljeskörű megoldása, VLC, szkriptek, conky, angol verzió, stb.

Szomolányi Attilát – conky, ISO-CD borító tervezése, VLC, welcome1stboot.html, stb.

Azt gondolom, hogy akik végigcsinálják ezt a folyamatot, maguk is meg fognak lepődni. Felélednek az öreg, kidobásra ítélt gépek. Olyan helyekre – minden osztályba! - juthat számítógép, amelyről nem is álmodozhattak.

Jónéhány dologra a leírásra (bár így is hosszú lett) nem tértem ki. Arra és újra felhívom a figyelmet, hogy természetesen a Sulipuppy önmagában is telepíthető, nem kell hozzá, mellé MS Windows XP vagy más operációs rendszer. Azért éppen ezt a módszert mutattam be, mert így, egy gépen a két rendszer az oktatásban különösen szemléletes módon mutatja meg az alkalmazhatóságot.

A Sulipuppy elkészült angol nyelven is, még török iskola felhasználásáról is tudok. Ugyanakkor nyomatékosan arra kérem a felhasználókat, úgy saját, mind a tanulók körében szerzett tapasztalataikról számoljanak be, hogy a további fejlesztő munka, a programválaszték még jobban igazodhasson a valóságos igényekhez.

Sok sikert kívánok az új utat választóknak!

Ballai Ottó

otto.ballai[kukac]gmail.com

Néhány link

A puppylinux magyar honlapja: <http://puppylinux.hu/>

Puppylinux az oktatásban: <http://puppylinux.elte.hu/>

A Sulipuppy letölthető innen:

<ftp://puppylinux.hu/puppylinux/ISO/sulipuppy0516uni.iso>

Ugyanennek angol nyelvű verziója, Firefox helyett Chrome böngészővel:

<ftp://puppylinux.hu/puppylinux/ISO/SulipuppyEN/sulipuppyEN.iso>

A frugal telepítéshez szükséges unetbootin.exe fájl elérhető innen is:

http://en.sourceforge.jp/frs/g_redir.php?m=jaist&f=%2FUnetbootin%2FUNetbootin%2F377%2FUnetbootin-windows-377.exe

Cikk a Sulipuppyról:

http://puppylinux.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=187:faekbl-svajci-bicskana-jo-bugylibicska&catid=8:puplet

Mindenféle érdekes program és telepítési tanács:

http://puppylinux.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=105:teljes-ertek-minimal-rendszer&catid=14:leirasok&Itemid=16

A Sulipuppy angolul a puppylinux.org oldalán:

<http://puppylinuxnews.org/puplets/new-puplet-from-the-hungarian-puppy-linux-community-sulipuppy/?category=puplets/new-puplet-from-the-hungarian-puppy-linux-community-sulipuppy/>

Az iskolai honlap, ezen is van Sulipuppy:

<http://www.freeweb.hu/kolping-nagykoros/index.php>

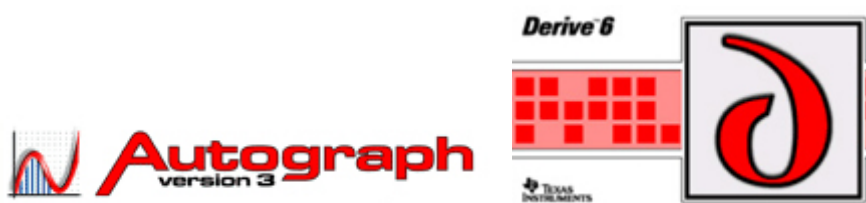
Az e-könyv megjelenését támogatta

A Calculus elkötelezett híve a számítógéppel támogatott oktatásnak, így figyelmükbe ajánljuk következő termékeinket:

Az angol **YENKA** oktató szoftvercsomag számítógéppel segíti bemutatni az iskolai kísérleteket, a **fizika, kémia, informatika és az elektronika** órákon.

<http://www.yenka.calculus.hu>

A cégünk által honosított magyar nyelvű **AUTOGRAPH** és **DERIVE**, oktató szoftverek, kiváló interaktív és vizuális élményt nyújtó eszközök a matematika tanításhoz.

<http://www.autograph.calculus.hu>

<http://www.derive6.calculus.hu>

Smoothboard interaktív tábla megoldás

<http://www.smoothboard.calculus.hu>

Új Calculus Bt.

<http://www.calculus.hu>

Jogi nyilatkozat

Ez az e-könyv szabadon terjeszthető , tartalma változtatás nélkül átvehető a szerző és a kiadó nevének és elérési címének közlésével, és az IOT.hu-ra mutató link (www.iot.hu) megadásával.